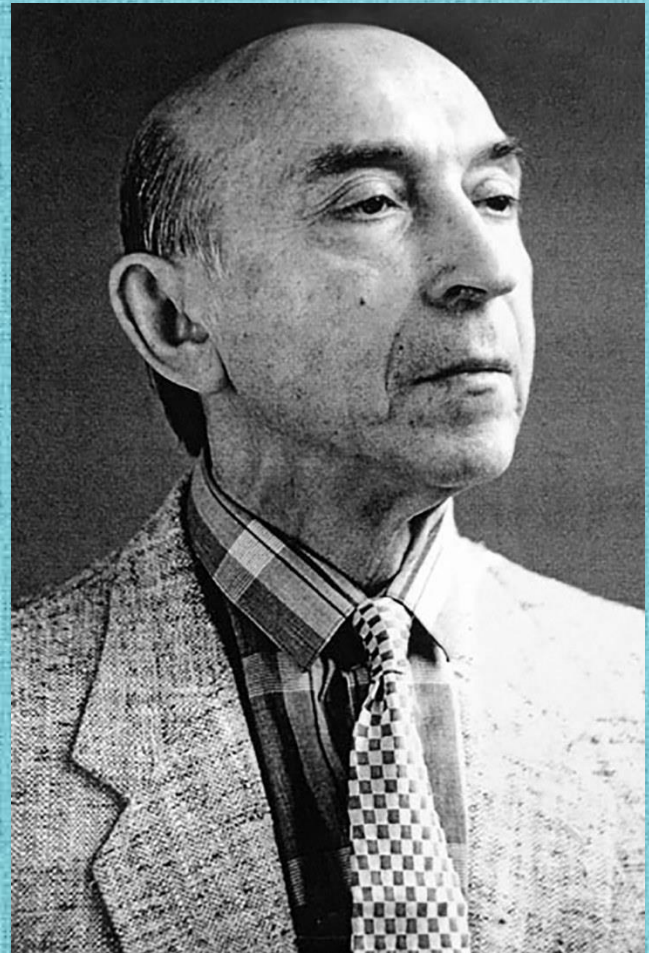

Teisiniai ir etiniai aspektai psichiatro darbe

Ramunė Mazaliauskienė
Lietuvos psichiatrijų asociacija
Vilnius, 2018-10-27

Didējant sudētingumui,
tikslūs teiginiai netenka prasmēs,
o prasmingi teiginiai
netenka tikslumo.

(Lofti Zadeh, 1965)

Gydytojas psichiatras – tarp prasmės ir tikslumo

Dažniausi kasdieninio darbo iššūkiai

1. Paciento informavimas ir sutikimas.
2. Informacijos atskleidimas.
3. Privalomasis pranešimas.
4. Pareiga informuoti.
5. Paciento „atleidimas“.

PACIENTO INFORMAVIMAS IR SUTIKIMAS

Atvejis diskusijai (1)

Pacientas X kelis metus gydymo institucijoje buvo gydytas psichoterapija dėl depresinio sutrikimo. Pagerėjimo nebuvo.

Kitoje institucijoje jam buvo skirtas medikamentinis gydymas. Paciento simptomai sumažėjo.

Pacientas kreipėsi į teismą, nes pirmojoje įstaigoje nebuvo tinkamai informuotas apie kitas gydymo alternatyvas.

Kokios paciento galimybės laimėti?

Sutikimas gydytis

Galiojantis sutikimas gydytis turi būti:

- Specifiškas
- Laisvanoriškas
- Suteiktas gavus reikalingą informaciją
- Suteiktas galinčio jį duoti paciento
- Duotas netaikant spaudimo

Sutikimo forma - kas turėtų būti nurodyta

Gydymas

Pasekmės (rizika/nauda)

Alternatyvos gydymui

Prognozės (gydantis ir nesigydant)

Atsakyta į bet kurį užduotą klausimą.

Sutikimo gydysis dokumentavimas

Paciento gebėjimas sutikti.

Diagnozė.

Pasiūlytas gydymas.

Rizika/nauda.

Alternatyvos

Prognozė gydantis ir nesigydant.

Paciento iškelti klausimai.

Atsakymai į paciento iškeltus klausimus.

Paciento sprendimas.

Paciento „galėjimas“ suteikti sutikimą

Kas galėtų jį įvertinti?

Kada apie tai reiktų pagalvoti?

Kokios dokumentacijos gali reikėti?

Kaip aš turėčiau nuspręsti, kad reikia kito asmens galinčio duoti sutikimą?

Gebėjimas pasirašyti sutikimą yra laikomas savaime suprantamu ir neginčytinu, jei nėra pagrindo galvoti kitaip.

„Galėjimas“ duoti sutikimą

Supranta, kad serga.

Supranta pagrindinę informaciją apie pasiūlytą gydymą.

Turi esminį gebėjimą mąstyti.

Supranta riziką ir naudą.

Supranta gydymosi ir nesigydyimo pasekmes.

KONFIDENCIALUMAS

Konfidencialumo apribojimai

- Pareiga įspėti
- Rizika sau ar kitiems
- Vaikų gerovė
- Automobilių vairavimas
- Liudijimas teisme

Atvejo analizė (2)

Pacientas Y nori pakalbėti apie kai kuriuos labai jautrius įvykius savo vaikystėje, tačiau prašo niekam jokiomis aplinkybėmis to neatskleisti.

Po kurio laiko pacientas pakeičia gydytoją, o pastarasis skambina ir klausia, ar paciento vaikystėje nėra ko nors, ką šiam gydytojui reikėtų žinoti.

Koks jūsų elgesys?

Į ką reikia atkreipti dėmesį?

Tai specifinė su sveikata susijusi informacija.

Yra paciento draudimas ją teikti kitiems.

Daugelyje jurisdikcijų tai turi viršenybę prieš įprastą pasikeitimą informacija tarp medikų, kurie įtraukti į konkretaus paciento asmens sveikatos, įskaitant ir psichikos sveikatą, priežiūrą.

Ką turėti omeny/užtikrinti?

Informuoti asmenis, susijusius su paciento asmens sveikatos priežiūra, kad dalis informacijos yra „įslaptinta“ ir nebus pateikta paprašius.

Aptarti su pacientu galimas pasekmes jo sveikatai.

Dokumentuoti viską, kas aptarta!

Įstatymu numatytais atvejais „įslaptinta“ informacija turi būti atskleista.

Sudėtingi atvejai: atvejo analizė (3)

Jūs kalbate su savo pacientu, kuris teigia, kad prieš tai buvęs jo gydytojas masažuodavo jo sėklides tam, kad „išlaisvinti žvėrį“.

Kolegą jūs pažįstate beveik 10 metų.

Ką jūs darote?

Apie galimą seksualinį priekabiavimą reikia pranešti.

KAM?

Kai kuriose šalyse tai apibrėžta:

- Nurodoma, kam reikia pranešti
- Per 30 dienų
- Paciento vardas gali būti nurodomas tik jam sutikus
RAŠTIŠKAI

PRIVALOMIEJI PRANEŠIMAI

Pranešimas apie galimą žalą vaikams

Žala – fizinė, seksualinė, emocinė - vaikui.

Jei situacija kartojasi, kiek kartų pranešti?

Nepriežiūra?

Pranešimas apie galimą žalą vaikams: atvejo analizė (4)

Mažametis matė, kaip skaudžiai avarijoje nukentėjo jo sesuo. Po to sutriko vaiko nakties miegas, jis pradėjo mažiau kalbėti, žaisti. Tėvai, užimti dukters nelaimės pasekmėmis, nieko nedarė, laukė, kol išsispręs savaime.

Vaikui patekus pas jus, jūs matote, kad berniukas jau senokai patiria psichotraumuojančios situacijos pasekmes.

Ką darote?

Vairavimas išgėrus: atvejo analizė (5)

Į priėmimo-skubios pagalbos skyrių atvyksta girtas pacientas, kuris prašo jį stacionarizuoti. Pagrįstai atsisakius, pacientas prašo palydėti jį prie mašinos; jis važiuosiąs namo.

Ką darote?

Kaip manote, ką darys „tarnybos“?

PAREIGA INFORMUOTI

Atvejo analizė (6)

Jūsų pacientas pasakoja, kad pastarąsias dvi savaites jis kas vakarą stebi savo buvusią merginą, norėdamas išsiaiškinti jos įpročius ir „nubausti“ ją, partrenkdamas savo automobiliu prie pat jos namų.

Ką darote?

Kada reikėtų informuoti?

Aiški rizika identifikuojamam asmeniui ar asmenų grupei.

Yra ženklus sveikatos sutrikdymo ar pavojaus gyvybei rizika.

Pavojus yra neišvengiamas.

Dokumentavimas

Būtina aprašyti:

- Grėsmės pobūdį
- Situaciją
- Gydytojo nuomonę
- Šią nuomonę pagrindžiančią informaciją

ATSISAKYMAS TEIKTI PSICHIKOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGAS

„Neprofesionalu“, „gēda“, „neetiška“?

Visiškai įmanoma situacija.

Būtina:

- Informuoti pacientą;
- Pasirūpinti paciento medicininės priežiūros tęstinumu.

Rizika – pacientas gali skųstis.

Paciento informavimas

Informuoti pacientą raštu (ir žodžiu, jei tai nėra pavojinga).

Laiško pacientui kopiją pridėti prie medicininių įrašų.

Kiti veiksmai

Paciento sutikimas perduoti medicininius įrašus kitam specialistui/gydymo įstaigai

Pasilikite svarbius medicininius įrašus.

Perduodant dokumentus padarykite priedą, akcentuodamas svarbiausius, dar neišspręstus klausimus.

Informuokite personalą. Jei yra reikalas, informuokite kitus asmenis, susijusius su paslaugų konkrečiam pacientui teikimui.

Viską dokumentuokite!

Atsisakymas būti konkretaus paciento gydytoju

Mano pirmoji, kaip gydytojo pareiga, yra teikti saugią ir veiksmingą pagalbą visiems mano pacientams. Tai daryti aš galiu tik tuo atveju, jei tarp mūsų yra tinkama ir abumūsų tenkinanti terapinė sąjunga, kurioje mes abu noriai dalyvaujame.

Peržiūrint jūsų medicininę dokumentaciją, man paaiškėjo, kad jūs nenorite laikytis medicininio patarimo, kurį aš daviau jums dėl jūsų sutrikimo gydymo. Atrodo, kad jūs manote, jog gydymas nėra reikalingas, tačiau manau, kad jūs galite prisiminti, jog aš akcentavau, kad mano nuomone jums yra ypatingai svarbu tęsti gydymą.

Atsisakymas būti konkretaus paciento gydytoju

Esant tokioms aplinkybėms, aš nemanau, kad jums būtų naudinga likti mano pacientu. Todėl su apgailestavimu aš pranešu jums, kad aš nebeteiksiu jums medicininių paslaugų nuo(data; nurodyti, paliekant 2-3 savaites). Aš suteiksiu jums būtinają pagalbą, jei ji bus būtina, tačiau neteiksiu kitų medicininių paslaugų.

Aš primygtinai rekomenduoju jums pradėti naudotis kito gydytojo paslaugomis kaip galima greičiau. Kai jūs turėsite galimybę susitikti su savo nauju gydytoju, paprašykite, prašau, jo susisiekti su manimi ir, jums sutikus, aš su malonumu suteiksiu jam santrauką informacijos apie jums teiktą priežiūrą, kai buvote mano pacientas.

Nuoširdžiai Jūsų.....

Elkis taip, kad tavo valios
maksima visada galėtų
kartu būti visuotinio
įstatymų leidimo
principas.

(Immanuel Kant)

O kol tenka elgtis pagal kitų asmenų „valios
maksimas“...

Domėkimės įstatyminės bazės kūrimu.

Aktyviai dalyvaukime šiame procese.

Būkime vieningi – ne kaip psichiatrai, psychologai,
psichoterapeutai, - bet kaip žmonės, kurie dirba psichikos
sveikatos srityje.

Ir kaip galimi būsimi vartotojai.